EUROPAPARLAMENTET

2004 *2009*

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

PRELIMINÄR VERSION
2004/0201(AVC)

7.2.2005

****

FÖRSLAG TILL REKOMMENDATION

om förslaget till rådets beslut om att på Europeiska gemenskapens och dess medlemsstaters vägnar ingå ett protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om fri rörlighet för personer, rörande Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens deltagande som avtalsparter, till följd av deras anslutning till Europeiska unionen
(12585/2004 – KOM(2004)0596 – C6-0247/2004 – 2004/0201(AVC))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Timothy Kirkhope

Teckenförklaring

*	Samrådsförfarandet *majoritet av de avgivna rösterna*
**I	Samarbetsförfarandet (första behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna*
**II	Samarbetsförfarandet (andra behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten* *majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten*
***	Samtyckesförfarandet *majoritet av parlamentets samtliga ledamöter utom i de fall som avses i artiklarna 105, 107, 161 och 300 i EG-fördraget och artikel 7 i EU-fördraget*
***I	Medbeslutandeförfarandet (första behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna*
***II	Medbeslutandeförfarandet (andra behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten* *majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten*
***III	Medbeslutandeförfarandet (tredje behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna det gemensamma utkastet*

(Angivet förfarande baseras på den rättsliga grund som kommissionen föreslagit.)

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION 5

MOTIVERING 6

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om förslaget till rådets beslut om att på Europeiska gemenskapens och dess medlemsstaters vägnar ingå ett protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om fri rörlighet för personer, rörande Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens deltagande som avtalsparter, till följd av deras anslutning till Europeiska unionen (12585/2004 – KOM(2004)0596 – C6-0247/2004 – 2004/0201(AVC))

(Samtyckesförfarandet)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av förslaget till rådets beslut (KOM(2004)0596),

– med beaktande av samarbetsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet (12585/2004)[1],

– med beaktande av rådets begäran om parlamentets samtycke i enlighet med artikel 300.3 andra stycket, artikel 300.2 första stycket andra meningen och artikel 310 i EG-fördraget (C6-0247/2004),

– med beaktande av artikel 75 och artikel 83.7 i arbetsordningen,

– med beaktande av rekommendationen från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och yttrandet från utskottet för utrikesfrågor (A6-.../2005).

1. Europaparlamentet ger sitt samtycke till förslaget till rådets beslut.

2. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen samt regeringarna och parlamenten i medlemsstaterna och Schweiziska edsförbundet parlamentets ståndpunkt.

[1] Ännu ej offentliggjort i EUT.

MOTIVERING

I. Bakgrund

Relationerna mellan Schweiz och Europeiska unionen är synnerligen goda vilket delvis framgår av de många avtal som är i kraft mellan dem[1].

Efter att Schweiz röstade nej till EES-avtalet 1992 förhandlades en rad bilaterala avtal fram (”Bilaterala avtal I”) för att minimera de eventuella negativa konsekvenserna av Schweiz nej till EES. Dessa avtal omfattade fri rörlighet för personer, landtransporter, flygtransporter, jordbruk, forskning, tekniska handelshinder och offentlig upphandling. Avtalen trädde i kraft den 1 juni 2002.

Sedan juni 2002 pågår förhandlingar om ett andra avtalspaket (”Bilaterala avtal II”). Detta paket innehåller nio olika avtal som rör beskattning av sparande, samarbete om bedrägeribekämpning, Schweiz associering till Schengen-bestämmelserna, schweiziskt deltagande i Dublin- och Eurodac-förordningarna, handel med förädlade jordbruksprodukter, schweiziskt deltagande i Europeiska miljöbyrån och Europeiska miljöinformations- och observationsnätet (EIONET), statistiksamarbete, schweiziskt deltagande i Media plus och Media training-programmen och avtal om stopp för dubbelbeskattning av pensionärer från gemenskapsinstitutionerna.

Nio sådana avtal undertecknades den 26 oktober 2004. Parlamentet skall nu höras om ingåendet av dessa avtal.

II. Protokollet

Det första paketet med bilaterala avtal som undertecknades med Schweiz omfattade ett avtal om fri rörlighet för personer.[2] Genom avtalet, som trädde i kraft den 1 juni 2002, infördes fri rörlighet för personer mellan EU och Schweiz inom ramen för vissa övergångsbestämmelser. Fram till den 31 maj 2007 omfattar avtalet en kvot för EU-medborgare som vill få ett långtidsarbetstillstånd (som gäller ett år eller mer) i Schweiz. Denna kvot på 15 000 personer per år utnyttjades till fullo under de första två åren. Schweiz uppger att detta beror på det stora antal personer som tidigare bodde i gränstrakterna nära landets territorium och som arbetade i Schweiz, men som nu har flyttat och bor inom landets gränser. Samtidigt har kvoten på 115 000 uppehållstillstånd för perioder på fyra till tolv månader endast utnyttjats till 50 procent varje år. Avtalet fungerar i stort sett tillfredsställande och utan några särskilda problem.

Avtalet om fri rörlighet är det enda av avtalen som inte automatiskt utvidgades till att omfatta de nya medlemsstaterna efter EU:s utvidgning i maj 2004. Därför var Schweiz och EU tvungna att inleda förhandlingar i syfte att ingå ett protokoll till avtalet, som utökar dess tillämpning till de nya EU-medlemsstaterna. Protokollet ger Schweiz rätt att bibehålla kvantitativa begränsningar för arbetstagare och egenföretagare från Tjeckien, Estland,

[1] Se http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/switzerland/doc/bilat.htm
[2] EGT L 114, 30.4.2002, s. 6.

Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien som vill ha uppehållstillstånd för längre tid än ett år eller för perioder på mellan fyra månader och ett år.[1] Till att börja med skall dessa kvoter gälla under tre år (fram till den 31 maj 2007), men de kan förlängas i ytterligare två år (fram till den 31 maj 2009). Vid fall av ”allvarliga störningar på landets arbetsmarknad eller hot därom” får kvoter i syfte att begränsa tillträdet bibehållas fram till den 30 april 2011. Under perioden 2005–2011 sammantaget kommer kvoterna för nya uppehållstillstånd att öka (från 900 till 3 000 långtidstillstånd och från 9 000 till 29 000 korttidstillstånd).[2]

I protokollet följs därför den fastställda definitionen av gamla och nya EU-medlemsstater.[3] Genom att använda ett kvotsystem beviljar dock Schweiz omedelbart tillträde inom ramen för de årliga kvoterna.

Protokollet omfattar även en rättighet för Schweiz att under övergångsperioden bibehålla kontrollerna av förtursbehandlingen av arbetstagare som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden samt löne- och arbetsvillkor som är tillämpliga på en annan avtalsparts medborgare. Samma kontroller kan bibehållas för personer som tillhandahåller tjänster inom följande fyra sektorer: service till växtodling, byggverksamhet inklusive relaterade branscher, säkerhetstjänst samt rengöring och sotning.

Bilaga I innehåller övergångsbestämmelser om förvärv av mark och fritidsbostäder. Dessa bestämmelser är i huvudsak desamma som i anslutningsakterna. Bilagorna II (Samordning av systemen för social trygghet) och III (Ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet) innehåller tekniska anpassningar.

Liksom de första bilaterala förslagen kräver detta avtal om fri rörlighet parlamentets samtycke.

III. Diskussionen i Schweiz

I likhet med de länder som var medlemmar i EU före anslutningen har Schweiz diskuterat om en utvidgning av rätten till fri rörlighet till att omfatta medborgare från de nya medlemsstaterna skulle kunna leda till störningar på arbetsmarknaden och, framför allt, till lönedumpning. För att bemöta dessa farhågor har en lag med kompletterande åtgärder antagits.

---

[1] Restriktionerna omfattar inte personer som är medborgare i Malta eller Cypern.

[2] För perioden 2011–2014 får skyddsklausulen i det nuvarande avtalet tillämpas (artikel 10.4).

[3] Efter Europeiska unionens utvidgning till 25 medlemsstater den 1 maj 2004 finns det övergångsperioder som kommer att begränsa den fria rörligheten för arbetstagare från de nya medlemsstaterna, i enlighet med anslutningsfördraget. Fram till maj 2006 kan var och en av de tidigare 15 medlemsstaterna besluta huruvida de skall öppna sina arbetsmarknader fullt ut för arbetstagare från de nya medlemsstaterna eller införa restriktiva åtgärder. Efter de två åren måste dessa medlemsstater underrätta Europeiska kommissionen om huruvida de har för avsikt att fortsätta med sina restriktiva åtgärder under högst tre år till eller om de skall tillämpa bestämmelserna om fri rörlighet för personer. Övergångsåtgärderna bör i princip upphöra att gälla fem år efter anslutningen, men dessa medlemsstater har en möjlighet att ansöka hos Europeiska kommissionen om förlängning med två år om de har drabbats av allvarliga störningar på sin arbetsmarknad.

Det är dock sannolikt att en folkomröstning i frågan kommer att genomföras i Schweiz. Den kommer i så fall att hållas den 25 september 2005.[1] Enligt en opinionsundersökning som publicerades i januari 2005 var 52 procent av väljarna positiva till en utvidgning av avtalet om fri rörlighet, medan 30 procent var emot och 18 procent ännu inte hade bestämt sig.[2]

Konsekvenserna om protokollet inte skulle få stöd av en majoritet skulle bli allvarliga. För EU skulle det uppstå en situation där dess medborgare behandlas på två olika sätt: medborgarna i de länder som var medlemmar före utvidgningen skulle kunna dra fördel av den fria rörligheten, medan medborgarna från de nya medlemsstaterna inte skulle kunna det. En sådan situation skulle skapa problem. EU skulle därför exempelvis kunna dra sig ur det ursprungliga avtalet om fri rörlighet och tack vare en särskild klausul i Bilaterala avtal I skulle dessa upphöra att gälla.

IV. Föredragandens ståndpunkt

Föredraganden välkomnar utvidgningen av avtalet, eftersom han tror att båda parter har mycket att vinna på det.

I likhet med EU:s medlemsstater gynnas Schweiz av den senaste utvidgningen. Politiskt gynnas landet av den ökade demokratiska stabiliteten i det geografiska närområdet. Ekonomiskt kan Schweiz dra fördel av en större inre marknad och den fria rörligheten är en mycket väsentlig del i dessa avseenden.

Avtalet kommer även att göra det betydligt enklare att skicka schweizisk personal till de nya medlemsstaterna, där många företag med säte i Schweiz redan är aktiva. Samtidigt kan medborgare från de nya medlemsstaterna nu enklare rekryteras av schweiziska företag. Från schweizisk synpunkt har företrädare för branschorganisationer noterat att det finns en efterfrågan på arbetskraft, särskilt inom turism, jordbruk och hälso- och sjukvård. Dessutom visar prognoser att den demografiska utvecklingen i Schweiz kommer att leda till färre antal yrkesverksamma i landet vid den tidpunkt då övergångsbestämmelserna upphör att gälla.

EU:s medlemsstater gynnas av protokollet genom att medborgare från de nya medlemsstaterna omedelbart kan ansöka om uppehållstillstånd inom ramen för den årliga kvoten. På lång sikt kommer samtliga medborgare i EU och Schweiz att omfattas av möjligheten till fri rörlighet.

Alla dessa faktorer sammantaget gör att föredraganden stöder avtalet och rekommenderar att parlamentet ger sitt samtycke.

[1] En folkomröstning om Schengen/Dublin skulle genomföras den 5 juni 2005.
[2] Undersökningen, som omfattade 1 005 personer, genomfördes av opinionsinstitutet Isopublic och publicerades i tidningen *SonntagsBlick*.